

A véradó mozgalom szép eredményei

Hazánk lakói az elmúlt évben három és félszer annyi vért juttattak a rászorulóknak, mint öt évvel ezelőtt. Az utóbbi fél évtizedben összegyűjtött vér több mint felét minden ellenszolgáltatás nélkül adták — hangsúlyozta dr. Soóky László főtitkárhelyettes, a Magyar Vöröskereszt pénteki országos enőkségi ülésén, amelyen a véradás elmúlt öt évi tapasztalatait, s a soronlevő tennivalókat tárgyalták meg.

A közelmúltban végzett, több megyére kiterjedő felmérések azt bizonyítják, hogy a mozgalomban előljárnak a fiatalok: a felajánlott vérmennyiség több mint egyharmada a 18—25 év közötti korosztálytól származik. A véradás aktív munkásai a fegyveres testületek tagjai is, akik a vérmennyiség 18 százalékát adják. Foglalkozásukat tekintve a donorok majdnem fele üzemi dolgozó, s jelentősen emelkedett a mezőgazdasági munkások részvételi aránya is, amely ma már meghaladja a 18 százalékot. Öröndetes, hogy az összes véradók 66

százaléka ma már „visszatérő” donor.

Az évről évre megújuló emberbaráti mozgalom lényegében a kórházak, egészségügyi intézmények teljes vérszükségletét biztosítja. Felhívták azonban a figyelmet arra, hogy a következő évek fontos feladata lesz a véradás szervezésének „korszerűsítése”, elsősorban az úgynevezett behívásos véradó mozgalom elterjesztése azok táboraik kialakítása, akik szükség esetén azonnal mozgósíthatók véradásra. Ez főleg a kórházak különleges és sürgős végigényeinek biztosítására, a ritka vércsoportú betegek jobb ellátására irányul. A termelő üzemek és az egészségügyi intézmények között szerte az országban már az előző években is létrejött néhány ilyen életmentő „vérszerződés”.

Az országos megbecsülés jeleként a Vöröskereszt évéről évre kitüntetésben részesíti a donorok törzsgárdájának tagjait: tavaly például 3219-en nyerték el a „Kiváló véradó” címet.

Több mint 7 millió múzeumlátogató

Több mint hétmillió látogatója volt az elmúlt esztendőben a hazánk 183 múzeumban megrendezett mintegy másfél ezer kiállításnak — jelentette be péntek délelőtti sajtótájékoztatóján a Magyar Nemzeti Múzeumban Verő Gábor, a Művelődésügyi Minisztérium múzeumi főosztályának helyettes vezetője. Az elmúlt évi eredményeket ismertette hangsúlyozta, hogy 1969-hez képest ismét mintegy 350 ezerrel gyarapodott a múzeumlátogatók száma, a tavalyi másfél ezer kiállításból 955 új rendezésű volt.

A tárlatvezetések is elértek a 44 ezret, és ugyanezen idő alatt 235 000 egyedi tárggyal gyarapodtak múzeumaink gyűjteményei. A leglátogatottabb a Hadtörténelmi Múzeum volt, egy esztendő alatt 537 ezren néztek meg kiállításait. A leglátogatottabb időszerű kiállításnak a „25 éves, a szabad Magyarországi” című tárlat bizonyult, amelyre 170 ezren voltak kíváncsiak.

Az igények és lehetőségek kompromisszuma

A Tiszatáj új számáról

A Tiszatáj új, márciusi száma hagyományosan színvonalas anyagain kívül, mint amilyen például a mai szlovák írók műveinek terjedelmében sem jelentéktelen összeállítás, főképpen egy új kezdeményezés megindítása és Végh Antalnak ebben a számban befejezett regénye miatt ajánlható az olvasó figyelmébe. Nem mintha a regény szenzáció lenne a mai irodalomban, inkább talán azért, mert közlésének tanulságai érdekesek. A kompromisszumról van szó. Arról, hogy a Tiszatáj is — mint gondolom, minden vidéki folyóirat — legkevesbé a szépirodalmi anyagban válogathat, alig lévén miből válogatni, s emiatt igényei és lehetőségei között nyilvánvalóan bizonyos kompromisszumokra kényszerül. Ez a helyzet Végh Antal regényével, a Jégzajlás is. Közle kompromisszum eredménye. A kérdés az, elfogadható-e ez a megoldás, nem jár-e az igények olyan fokú leszálításával, amely a közlést az olvasók számára érdektelenné és hiábavalóvá teszi?

Előbb azonban a folyóirat új kezdeményezéséről. A márciusi szám — kissé észrevétlenül, külön bejelentés nélkül — sorozatot indít: összefoglaló írásokban, esszéekben mutatja be a szegedi írókat. A sorozat gondolatát melegen helyeseljük; megértett rá az idő. Van mit értékelni, elemezni, amint mondani szokták, helyére rakni. A mai szegedi irodalom reprezentánsai mögött legalább egy évtized alkoló múlt áll érdekes művekkel és néhány kiemelkedő teljesítménnyel. Az értékelésre, elemzésre nyilvánvalóan a Tiszatáj a legilletékesebb és a legjobb fórum. A feladatvállalás tehát telitalálat. Reméljük, maguk az írókat bemutató összefoglaló esszék is jól megfellelnek majd feladatuknak. Az első tanulmány Havasi Zoltán írása Mocsár Gáborról, alapos-gondos értékelés, az író sokrétű és sokágú munkásságának tartalmas áttekintése.

Visszatérve Végh Antal két folytatásban közölt és a márciusi számban befejezett kisregényére, olyan monumentális drámaiságú jelenettel kezdődik, mintha Móricz írta volna. Temetésen vagyunk, nem is egy, hanem két halott fekszik kiterítve. Megérkezik a pap, megkezdődik a szertartás, s egyszer csak a pap fiatal felesége, aki később érkezett, zokogva áttöli az egyik koporsót...

A folytatás azonban sajnos, elorvasztja azt a drámát, amit ez a rikító indí-

tás előlegezett. Kiderül, a temetés nem sokkal a felszabadulás után játszódik, s hogy megelőzi egyrészt egy eléggé elnagyoltan bemutatott szerelmi história, másrészt egy ugyancsak elnagyoltan ábrázolt ellenállási történet. Nem történhetett így: ezzel az ellenkezéssel tanulmányozza az olvasó a kisregénynek azokat az oldalait, amelyek a fiatal tanár, Járó Bálint és a pap feleségének kezdődő szerelmét, illetőleg a németekkel szembeni embrióanalízis formájú és értékű ellenállást bemutatják. Az író ezeknek a részleteknek a kidolgozását elnagyolta: innen az ellenkezés. S onnan, hogy mindezt különféle variációkban sokan megírták már néhányan jobban is, beleértve a cselekmény középpontjában álló hídépítést is. Felületes egyebek közt annak bemutatása, hogy a falu lakossága miért éppen Járó Bálintot, a húszegynéhány éves tanárt választja ki a hídépítés vezetőjének. Az író nem vette számba, hogy ezt külön meg kell indokolni-magya-

rázni az olvasónak. Igaz viszont, hogy a zárórész, a hídépítők és Járó Bálint összeütközése az ábrázolás intenzitásában méltó a kezdethez, a temetés háttérzongató jelenetéhez. A kisregény legjobb, legizgalmasabb részlete a kezdet és a vég, az indítás és a befejezés.

Egyetlen színvonalú regény tehát a Jégzajlás. Elfogadható-e még a szerkesztés kompromisszuma? Azt hiszem, a regény annak a kompromisszumnak az alsó határa, amely egy folyóirat számára megengedhető. Alapvető ebben a dologban, hogy a Jégzajlás tulajdonképpen bizonyos értelemben történelmi regény, olyan kor-szak olyan eseményeiről szól, amelyekről már nagyon sokan írtak. Az anyagnak ez az ismeretösszege viszont magától értetődően nem jelentkezik ha a szépirodalmi mű a tényleges mából, a jelenből meríti témáját és tárgyát. Eppen ezért rokon-szenvesebbek a szerkesztésnek azok a kompromisszumai, ha már úgy is kompromisszumot kell kötni, amelyekben az igények és a lehetőségek egyeztetése mai problematikára vonatkozik. Itt legalábbis az újatmondás érthetően nincs korlátok közé szorítva.

Örkös László

Utaztak a fák

Ki ne látta volna már, hogy egy építkezés megkezdése előtt emberek érkeznek. Fejszékkel, fűrészszékkel felfegyverkezve, hogy gyönyörű, nagy fákat irtsanak ki, tűntessenek el, helyet teremtve az új építményeknek. Mindaddig valahogy úgy voltak az ilyen fairtas-sal, hogy szükséges rossz, nem lehet mást tenni. Vagy mégis?

Hiszen nem kell feltétlenül kiirtani a fákat, Európa jó néhány országában, és egy ideje Budapesten inkább áttelepítik őket. Új helyre. Ez történt a napokban a József Attila sugárút és a Nagykörút kereszteződésében is, az ott készülő útkorrekció előkészületeként. Összesen 56 fa vándorolt át új helyére, közülük 11 nagy platán. Az utóbbiak átlag 5 tonnát nyomtak. Bizony, az autódaru is sokszor bílegett a teher alatt. A távolság sem volt kicsi, amelyet a fáknak meg kellett tenni: 70—200 méternyire került jó néhány eredeti helyétől.

Bizonyára mindenki örül annak, hogy ezeket a szép fákat nem kellett elpusztítani. De az öröm mellett óhatatlanul felvetődik a kérdés: megérte-e? Mert nem éppen olcsó mulatság az ilyesmi. Hiszen darabonként 900—3000 forint között van az „utaztatás” költsége. Am a fák áthelyezése szinte elvész az útkorrekció összes költségében. Annak alig több, mint huszadrésze. És manapság már megengedhet ennyit magának a város. A városkép és lakóinak jó közérzete érdekében. Mert új fákat ültetni ugyan olcsóbb lenne. Csak hogy a csemetékből évtized múltán lesz fa.

A külföld és Budapest után tehát Szegeden is sor

került az első nagyarányú faátültetésre. Megérte. Azt hiszem, dicséretet érdemel a tanács, csak úgy, mint a Városgazdálkodási Vállalat, melynek dolgozói kiválóan, gondosan végezték el ezt a nagy szakértelmet és különleges óvatosságot kívánó munkát. Remélhetőleg az ezután következő építkezéseknél is hasonló gyakorlatot követ majd a tanács, hogy az értékes, régi fákat megmentse a város lakóinak.

Sz. I.

Kulturális együttműködés

Pénteken a Művelődésügyi Minisztériumban ünnepélyes keretek között aláírták az 1971—72. évre szóló magyar—csehszlovák kulturális és tudományos együttműködési munkatervet. Az okmányt magyar részről dr. Gosztorny János művelődésügyi miniszterhelyettes, csehszlovák részről dr. Pavol Koy, a szlovák művelődésügyi miniszter első helyettese látta el kézzel. Az új munkaterv további lehetőségekkel bővíti az eddig is eredményes kulturális, oktatási és tudományos együttműködést.

Lakásszövetkezetek versenye

A Lakásszövetkezetek Csongrád megyei Választmányja tegnap ülést tartott. A jelenlevők megvitatták a lakásszövetkezeti titkárság 1971. évi feladatait, majd a SZÖVOSZ kongresszusa tiszteletére megfogalmazott versenyfelhívást. Ezt a versenyt a kezdeményező szegedi Kossuth-lakásszövetkezet szeretné országos méretűvé fejleszteni. Javasolják a feltételek között, hogy a versenyzők takarékoskodjanak az üzemeltetési és fenntartási költségekkel, társadalmi munkájukkal gazdagítsák szövetkezetüket. A versenyben való részvétel feltétele még a közgyűlések rendszeres látogatása, közös rendezvények szervezése, valamint klubok létrehozása a tagok gyermekeinek. A verseny

irányítására, értékelésére a választmány tagjaiból háromtagú bizottság alakul. Az eredményeket a MESZÖV szövetkezeti bizottsága bírálja el.

Az ülés szavazással zárult. A választmány új elnöke Verő Gábor, az elnöke Verő Gábor, az elnöke Verő Gábor.

Imre István kiállítása

Legutóbb 1958-ban találkozott Imre István Kossuth-díjas festőművész alkotásaival a szegedi közönség. Újabb műveinek tárlata tegnap délután nyílt meg — D. Fehér Zsuzsa művészeti vezető szavai után — a Képcsarnok Kárási utcai boltjában. Hatvanöt képet mutat be ez a gondosan összeállított rendezett tárlat, mind a művész ismert műfajában, akvarellben készítve. Szép és meg-hitt kiállítás ez, a napsütötte jugoszláv tengerpartot, a Balaton szépségeit, az emberi munka, természetelakái erejét hirdető képek dekoratív színvilágukkal, sajátos lírai hangulatukkal, az emberi élet és a világ szépségéről beszélnek.

Kissé szokatlan hang ez. Mostanában a festők is, akár csak a művészet többi ágának képviselői, legfőbb-

szerű és legáltalánosabban a világ nyomasztó hatásairól, szörnyűségeiről, háborúiról és atombombáiról, az ember félelméről beszélnek, nem is egészen alaptalanul. Imre István képeinek másféle világa azonban mégsem valami mesterkelt és kitalált idillt hordoz, hanem a világ természetessé szépségeit énekl. Ebben a festészetben — a dolog természete szerint — kiemelkedő szerepet kapnak a részletek, a másutt talán mellékesnek és jelentéktelenné látszó epizódok: egy olaszos hangulatú tér szökőkútjának szép vonalai, egy öreg cserépkálya díszes csempei, egy hatalmas fűzfalehajló ágai. Imre István festészetének emreje bizonyítja, hogy ezekből a részletekből-epizódokból a lényegre tudja felépíteni, egy egész világot képes így bemutatni.

Napközihelyzet az I. kerületben

A szegedi I. kerületi tanács tegnap, pénteken tartott ülésén megvitatta a kerület iskoláinak és óvodáinak napközi otthonos ellátásáról és a gyerekek nyári táborozási lehetőségeiről szóló beszámolót. A tanács helyesléssel fogadta azt a kezdeményezést, hogy az iskolákat még otthonosabbá igyekezzenek tenni a tanulók számára. Napközi klubokkal, a foglalkozások változatosabbá tételével kísérletezzenek. Erre a célra a termeket is megfelelően kell majd berendezni. Sok gondot okoz az, hogy egyre többen kérnek napközit és így az étkeztetés csak nehezen oldható meg.

A tanács emellett még megvitatta az építési- és közlekedési állandó bizottság beszámolóját is. Az ülésen

megemlékeztek Csapó Mihályné tanácsnag haláláról, aki 16 éven át vett részt a tanács munkájában. Befejezésül Korek Józsefné dr., vb-elnök a kerületi tanács 16 évi történetéről beszélt, majd a jövővé feladatokat sorolta. Mindenekelőtt azt, hogy a tanácsnak segítenie kell a választások előkészítését.

A vitában felszólaltak, illetve interpelláltak: Beck Sándor, Hörömpö József, Ottó Béla, Pálfalvi István, Sírán Gábor, Szigeti János, Oltvai Ferenc, Tóth Ferenc, Nitsinger Gyula, Balázs Tibor, Krasznai László, Szigeti János, Csikós Rudolf, Nyilasi Péter, Dóra Antalné és Nagy Mihály. Az ülésen dr. Waldmann József elnökölt.

A házörző golya

Szentesen, a Rákóczi utcában, Takács Bálinték házörző golyát tartanak. A jól fejlett madár 1969 tavaszán esett ki a fészekből Takácsék kertjében. A gyerekek felnevelték, magukhoz szoktatták. Repülni is megtanult. Összel útrakelt, de néhány nap múlva újból visszatért. Azóta sem vált meg a háztól, amelynek tetejére a pártfogó család külön fészket épített. Ebben tartózkodik nap-pal a golya, vagy sétál a kertben, az utcán, és néha messzebbre is elrepül, de éjszakára mindig visszatér szállására, egy színbe. Ha rossz idő közeleg, előre megérzi. Ilyenkor elhagyja a fészket és visszavonul lakásába, a színbe. Jó házörző, mert az idegeneket nem kedveli. Amikor vendégek érkeznek, hangosan kelepel és még rájuk is támad. Takácséknek háziállatává vált a hűséges madár.

Új szakbolt nyílt

Tegnap, pénteken délelőtt új bolt nyílt Szegeden, a Horváth Mihály utcában, a MEK zöldség-gyümölcs csarnoka mellett. A korszerű, izgalmasan berendezett új vetőmag és mezőgazdasági kis-gépboltban gazdag áruválaszték fogadja a vásárlókat. Az újjászervezett MEK széles kiterjedésű üzlethálózatát most a belvárosban ezzel a mezőgazdasági szaküz-

lettel egészítette ki, s több millió forintos árukészletével várja a vásárlókat. A kisállattenyésztési eszközökön kívül kertészeti kisgepeket, állati tápokokat, koncentrátumokat, takarmánykiegészítőket, sőt öntözési, növényvédelmi és borászati felszereléseket, lakásdíszítő, továbbá virágtermesztési cikkeket árúsítanak.